

DO-19080002040301

Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2019) Examination

March - 2022

Advanced Cost & Management Accounting :

Group-1-ACC

(New Course)

Time : 2.30 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

- 1 વિમલ ટેક્સટાઈલ મિલ્સ લિ.માં સ્પીનિંગ અધિકારી, વણાટ અધિકારી અને 20 પ્રક્રિયા અધિકારી દ્વારા મિલના મેનેજરને હિસાબી અહેવાલ આપવામાં આવે છે. મિલના મેનેજર, મુખ્ય ઈજનેરની સાથે મળીને ટેકનિકલ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે. વેચાણ મેનેજર વિજ્ઞાપન-જાહેરાત મેનેજરની સાથે મળીને માર્કેટિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે અને માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર, ટેકનિકલ ડિરેક્ટર સાથે મળીને મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને અહેવાલ આપે છે. આ મિલના હિસાબી ચોપડામાંથી કોઈ એક સમયગાળા માટે નીચે મુજબ માહિતી મળે છે.

વિગત	અંદાજિત (રૂ.)	વિચલન (રૂ.)
મુસાફરી ખર્ચ	50,000	2,500 (A)
જાહેરાત વિભાગનો પગાર અને વહીવટી ખર્ચ	1,50,000	12,500 (A)
વેચાણ કમિશન	3,12,500	12,500 (F)
સ્પીનિંગ વિભાગની મજૂરી	10,00,000	50,000 (A)
વણાટ વિભાગની મજૂરી	7,50,000	25,000 (A)
કાર્યી માલસામગ્રી	35,00,000	1,50,000 (A)
પ્રક્રિયા વિભાગની માલસામગ્રી	8,75,000	75,000 (F)
જાળવણી સ્ટોર્સ	2,50,000	12,500 (F)
પ્રક્રિયા વિભાગની મજૂરી	6,25,000	15,000 (A)
જાળવણી વિભાગની મજૂરી	3,25,000	6,250 (F)
સેવા ખર્ચ : સ્પીનિંગ વિભાગ	1,87,500	18,750 (A)
વણાટ વિભાગ	2,50,000	12,500 (F)
પ્રક્રિયા વિભાગ	3,75,000	62,500 (A)
જાળવણી વિભાગ	62,500	12,500 (A)
વણાટ સામગ્રી	1,25,000	6,250 (A)
વેચાણ વિભાગના પગાર અને વહીવટી ખર્ચ	1,25,000	6,250 (F)
જાહેરાત ખર્ચ	2,50,000	2,500 (A)
ટેકનિકલ ડિરેક્ટરના પગાર અને વહીવટી ખર્ચ	2,18,750	31,250 (A)

માર્કેટિંગ ડિરેક્ટરના પગાર અને વહીવટી ખર્ચ	2,50,000	12,500 F
મેનેજિંગ ડિરેક્ટરનો ઓફિસ પગાર	3,12,500	25,000 (A)
મીલ મેનેજરનો પગાર	1,25,000	6,250 (A)
વેચાણ	1,25,00,000	15,00,000 (A)

[A = પ્રતિકૂલ, F = અનુકૂલ]

મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર, ટેકનિકલ ડિરેક્ટર અને મીલ મેનેજર માટે જવાબદારી હિસાબી અહેવાલ તૈયાર કરો.

અથવા

1 નીચેના પત્રકમાંથી ખૂટતી માહિતી શોધો. 20

વિગત	વિભાગ X	વિભાગ Y	વિભાગ Z
વેચાણ	75,000	93,250	1,25,000
કાર્યકારી આવક	(?)	31,250	(?)
કાર્યકારી મિલકત (મૂડી રોકાણ)	37,500	(?)	62,500
ROI (રોકાણ પર વળતર)	15%	10%	20%
ઓછામાં ઓછો જરૂરી વળતરનો દર	10%	(?)	(?)
શેષ આવક (RI)	(?)	6,250	-

2 આર્યન મેન્યુ. કંપનીની નીચેની માહિતી પરથી 14

- (1) પૂર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક
- (2) પડતરનું પત્રક એકમદીઠ
- (3) મૂલ્યાંકનનું પત્રક
- (4) પ્રક્રિયા-2નું ખાતું તૈયાર કરો.
 - (i) પ્રક્રિયા નં. 2ના ચાલુ કામનો શરૂનો સ્ટોક 1400 એકમો રૂ. 19,000
 - (ii) પ્રક્રિયા નં. 1 ખાતેથી લાવ્યા 40,600 એકમો રૂ. 2,76,200
 - (iii) પ્રક્રિયા નં. 3 ખાતે લઈ ગયા 38,600 એકમો
 - (iv) પ્રક્રિયા નં. 2નો આખર સ્ટોક 2,000 એકમો
 - (v) ભંગાર 1400 એકમો.
 - (vi) પ્રક્રિયા નં. 2ના ખર્ચની વિગત :

માલસામગ્રી	રૂ. 1,53,120
મજૂરી	રૂ. 76,320
પરોક્ષ ખર્ચ	રૂ. 38,160
 - (vii) પૂર્ણતાની કક્ષા

વિગત	શરૂનો સ્ટોક	આખરનો સ્ટોક	બગાડ
માલસામાન	80%	70%	100%
મજૂરી	60%	50%	60%
પરોક્ષ ખર્ચ	60%	50%	60%

સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ એકમોના 5% છે. ભંગારમાં કાઢેલ એકમોના રૂ. 3 લેખે ઉપજે છે.

અથવા

2 પ્રાંશુલ લિ. ડિસેમ્બર, 2021 મહિના અંગેની પ્રક્રિયા-2 અંગે નીચે મુજબની માહિતી રજૂ કરે છે : 20

- (i) અર્ધતૈયાર માલનો શરૂનો સ્ટોક નથી.
- (ii) પ્રક્રિયામાં દાખલ કરેલ એકમો 30,000 એકમદીઠ રૂ. 3
- (iii) ડિસેમ્બર માસ દરમિયાન પ્રક્રિયાનો ખર્ચ :
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ. 43,950
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ. 63,444
શિરોપરી ખર્ચ	રૂ. 1,26,000
- (iv) સામાન્ય બગાડ : દાખલ કરેલ એકમોના 1% લેખે.
- (v) પ્રક્રિયાના અંતે અધૂરા એકમો 1050 જેની પૂર્ણતાની કક્ષા :
માલસામાન	100%
મજૂરી	50%
શિરોપરી ખર્ચ	50%
- (vi) પ્રક્રિયાનાં અંતે તૈયાર માલના ઉત્પાદન એકમો 28,500.
- (vii) અસામાન્ય બગાડની પૂર્ણતાની કક્ષા :
માલસામાન	100%
મજૂરી	80%
શિરોપરી ખર્ચ	80%
- (viii) સામાન્ય બગાડ એકમદીઠ રૂ. 1ના ભાવે વેચવામાં આવે છે.
- (ix) અસામાન્ય બગાડના એકમો એકમદીઠ રૂ. 2.50ના ભાવે વેચવામાં આવે છે.
- ઉપરની માહિતી પરથી :
- (1) પૂર્ણ એકમો દર્શાવતું પત્રક
 - (2) એકમદીઠ પડતર દર્શાવતું પત્રક
 - (3) મૂલ્યાંકન પત્રક
 - (4) પ્રક્રિયા-2નું ખાતું
 - (5) અસામાન્ય બગાડ ખાતું તૈયાર કરો.

3 એમ. જે. લિ. હાલમાં પોતાની 80% ક્ષમતાએ કાર્યરત છે અને બધું ઉત્પાદન સાહસ લિ.ને પૂરું પાડે છે. એમ. જે. લિ. પોતાની વસ્તુ રૂ. 3,50,000માં સાહસ લિ.ને પૂરી પાડે છે અને વેચાણ પર 20% નફો મેળવે છે. એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ પડતર સ્થિર છે. પરોક્ષ પડતરના અંદાજો નીચે મુજબ છે : 14

વિગત	80% ક્ષમતા 20,000 એકમો (રૂ.)	90% ક્ષમતા 22,500 એકમો (રૂ.)	100% ક્ષમતા 25,000 એકમો (રૂ.)
ચલિત ખર્ચ	60,000	67,500	75,000
અર્ધચલિત ખર્ચ	25,000	27,500	30,000
સ્થિર ખર્ચ	60,000	60,000	60,000

એમ. જે. લિ.ને હાલના ઉત્પાદનના 20% જેટલો નિકાસ ઓર્ડર મળે છે. આ માટે વધારાનો પેકિંગ ખર્ચ રૂ. 1,000 થવાની ધારણા છે.
નિકાસ ઓર્ડર અંગે વસ્તુની કિંમત એવી રીતે નક્કી કરો કે જેથી નિકાસ કિંમત પર 10% નફો મળે.

અથવા

- 3 ધી તેજલ મેન્યુ. લિ.નું તા. 31-03-21ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેપાર અને નફા-નુકસાનનું ખાતું નીચે મુજબ છે : 15
આ વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ 2400 કેલ્ક્યુલેટર બનાવ્યા અને વેચ્યાં હતાં.

વિગત	રકમ (રૂ.)	વિગત	રકમ (રૂ.)
માલસામાનની પડતર	96,000	વેચાણ	4,80,000
મજૂરી	1,44,000		
ઉત્પાદન ખર્ચ	60,000		
કાચો નફો	1,80,000		
	4,80,000		4,80,000
ઓફિસ સ્ટાફનો પગાર	72,000	કાચો નફો	1,80,000
ભાડું અને વેરા	12,000		
વેચાણ ખર્ચ	24,000		
સામાન્ય ખર્ચ	36,000		
ચોખ્ખો નફો	36,000		
	1,80,000		1,80,000

વર્ષ 2021-22 માટે નીચે મુજબના અંદાજ બાંધવામાં આવ્યા હતા :

- ઉત્પાદન અને વેચાણ 3,000 કેલ્ક્યુલેટરોનું થશે.
- માલસામાનના ભાવમાં 25% વધારો થશે.
- મજૂરીના દરમાં 12.5% વધારો થશે.
- ઉત્પાદન ખર્ચ માલ અને મજૂરીના સંયુક્ત પ્રમાણમાં વધશે.
- એકમદીઠ વેચાણ ખર્ચમાં ફેરફાર થશે નહીં.
- અન્ય ખર્ચ ઉત્પાદન વધારો થવા છતાં તેનું તે જ રહેશે. વેચાણ કિંમત પર 10% નફો મળે તે રીતે કેલ્ક્યુલેટરનો બજારભાવ શો રાખવો તે દર્શાવતું અંદાજ પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

- 4 ટૂંકનોંધ લખો. 15
- પડતર સંચાલનના આધાર સ્તંભો
 - મજૂર અને માલસામાન ઉત્પાદકતા
 - પડતર ઓડીટ અને સંચાલકીય ઓડીટનો તફાવત

અથવા

- 4 ટૂંકનોંધ લખો. 15
- પડતર સંચાલનના હેતુઓ
 - સંચાલકીય ઓડીટનું કાર્યક્ષેત્ર
 - ઉત્પાદકતાનું મહત્વ

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) Figures to the right side indicates marks of each question.

(2) Show necessary calculations as a part of answer.

- 1 In Vimal Textile Mills Ltd. spinning, weaving and process dpt. **20** reports to mill manager. Mill (Factory) manager with chief engineer gives their reports to technical director. Sales manager with publicity manager gives their reports to marketing director and marketing director with technical director give their reports to managing director. From the account books of this factory found following information.

Particulars	Budgetary (Rs.)	Variance (Rs.)
Travelling Expense	50,000	2,500 (A)
Salary - Admin. Ex. of Advertising dept.	1,50,000	12,500 (A)
Sales commission	3,12,500	12,500 (F)
Wages of spinning Dept.	10,00,000	50,000 (A)
Wages of Weaving Dept.	7,50,000	25,000 (A)
Raw material	35,00,000	1,50,000 (A)
Material of process Dept.	8,75,000	75,000 (F)
Maintenance stores	2,50,000	12,500 (F)
Wages of process Dept.	6,25,000	15,000 (A)
Wages of maintenance Dept.	3,25,000	6,250 (F)
Service Expenses : Spinning Dept.	1,87,500	18,750 (A)
Weaving Dept.	2,50,000	12,500 (F)
Process Dept.	3,75,000	62,500 (A)
Maintenance Dept.	62,500	12,500 (A)
Weaving Materials	1,25,000	6,250 (A)
Salary - admin. Ex. of sales Dept.	1,25,000	6,250 (F)
Advertising Expense	2,50,000	2,500 (A)
Technical director's salary & Admin. exps.	2,18,750	31,250 (A)
Marketing director's salary & Admin. exps.	2,50,000	12,500 (F)
Office salary - Managing director	3,12,500	25,000 (A)
Salary Mill Manager	1,25,000	6,250 (A)
Sales	1,25,00,000	15,00,000 (A)

[A = Unfavourable, F = Favourable]

Prepare responsibility accounts reports for the managing director, marketing director, technical director and mill manager.

OR

- 1 Find out the missing data in the following table : 20

Particulars	Division	Division	Division
	X	Y	Z
Sales	75,000	93,250	1,25,000
Operating Income	(?)	31,250	(?)
Operating Assets (Investment)	37,500	(?)	62,500
Return on Investments	15%	10%	20%
Minimum required Rate of Return	10%	(?)	(?)
Residual Income (RI)	(?)	6,250	-

- 2 From the following information of Aaryan Manu. Co. prepare : 14

- (1) Statement of equivalent units
- (2) Statement of cost per unit
- (3) Statement of Evaluation
- (4) Process-2 Account
 - (i) Opening stock of work in progress process-II 1400 units Rs. 19,000.
 - (ii) Transfer from process-I 40,600 units Rs. 2,76,200
 - (iii) Transferred to process-III 38,600 units
 - (iv) Closing stock of process-II 2,000 units
 - (v) Unit scrapped during process 1,400 units
 - (vi) Details of expenses for process-II

Material	Rs. 1,53,120
Labour	Rs. 76,320
Overhead	Rs. 38,160

- (vii) Degree of completion.

Particulars	Opening stock	Closing stock	Wastage
Material	80%	70%	100%
Labour	60%	50%	60%
Overhead	60%	50%	60%

There was a normal loss of 5% production and wastages were sold at Rs. 3 each.

OR

2 Particulars of process-II of Pranshul Ltd. as on December, 2021 are as under : 20

- (i) No opening stock of work-in-progress.
- (ii) Input units 30,000 cost Rs. 3 per unit
- (iii) Process cost during December month :
 - Direct Materials Rs. 43,950
 - Direct Wages Rs. 63,444
 - Overheads Rs. 1,26,000
- (iv) Normal loss : 1% on input units
- (v) Incompleted units at the end of the process : 1050 units
 - Degree of completion :
 - Material 100%
 - Labour 50%
 - Overheads 50%
- (vi) Completed units at the end of the process : 28,500 units
- (vii) Degree of completion of abnormal loss :
 - Material 100%
 - Labour 80%
 - Overheads 80%
- (viii) Units wastages as normal loss were sold at Rs. 1 per unit.
- (ix) All the units of abnormal loss are sold at Rs. 2.50 per unit.

From the above information prepare :

- (1) Statement of equivalent units
- (2) Statement of cost per unit
- (3) Valuation Statement
- (4) Process-II Account
- (5) Abnormal Wastage Account

3 M. J. Ltd. presently operating its plant at 80% capacity to manufacture a product only to meet the demand of Shas Ltd. M. J. Ltd. supplies the product for Rs. 3,50,000 and earn profit 20% on sales. Direct cost per unit is constant. 14

The indirect costs estimation are as under :

Particulars	80% Capacity 20,000 units (Rs.)	90% Capacity 22,500 units (Rs.)	100% Capacity 25,000 units (Rs.)
Variable cost	60,000	67,500	75,000
Semi variable cost	25,000	27,500	30,000
Fixed cost	60,000	60,000	60,000

M. J. Ltd. received an export order for the product equal to 20% of its present operation. Additional packing charge will be Rs. 1,000 for the order.

Determine the price of export order to give a profit margin of 10% on export price.

OR

- 3 Following are the Trading and Profit and Loss Accounts of the 15
Tejas Manu. Ltd. as on 31-03-21. During the year total 2,400
calculators are produced and sold.

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Materials	96,000	Sales	4,80,000
Wages	1,44,000		
Production expenses	60,000		
Gross profit	1,80,000		
	4,80,000		4,80,000
Office staff salary	72,000	Gross profit	1,80,000
Rent and tax	12,000		
Sales expenses	24,000		
Normal expenses	36,000		
Net profit	36,000		
	1,80,000		1,80,000

Estimate for the year 2021-2022 are as follows :

- (i) 3,000 calculators will produced and sold.
- (ii) Material cost will 25% high.
- (iii) Wages cost will 12.5% high.
- (iv) Production expenses will increase as material and wages jointly.
- (v) There will be no change in per unit sales expense.
- (vi) Rather than increasing in production, there will be no change in other expenses.

If company want 10% profit on sales price what will be the price of calculator ? Prepare tender sheet.

- 4 Write short notes. 15

- (1) Pillars of Cost Management
- (2) Labour and Material Productivity
- (3) Difference between Cost Audit and Management Audit

OR

- 4 Write short notes. 15

- (1) Objectives of Cost Management
- (2) Scope of Management Audit
- (3) Importance of Productivity.